

6.

AMSTERDAM, NEDĚLNÍ ODPOLEDNE V KANCELÁŘI

Daan a Alex se s útrpným pobavením dívali na mé pokusy zapnout projektor. Byla neděle ráno, ale po mém vzrušeném telefonátu – „Objevil jsem něco fantastického!“ – přece jen přišli. Pohodlně posazení na sedačce se dívali na zeď, v očekávání obrazu. Daan ukryl za rukou zívnutí a Alex se pravidelně díval na hodinky.

„Tak. Jste připravení?“

„My jo... a co ty?“ ozvalo se ze sedačky.

„Ještě se napijte kávy, protože na tohle musíte být pořádně při smyslech.“

Zapnul jsem filmový fragment, který jsem viděl u Maese a který jsem si pak našel i na YouTube. Hlas z německého filmového týdeníku komentoval: „*Der Führer přivítal na svém velitelství*“

dvacet členů Hitlerjugend, kteří se obzvlášť vyznamenali při obraně vlasti, a proto byli odměněni Železným křížem...“

Tento Adolf Hitler, který se přišoural se zvednutým límcem, byl jen stínem muže, který o deset let dříve vybičovával celé masy během svých proslovů. U zdi stáli mladíci v uniformách, ještě děti. Byli to poslední bojovníci ve jménu toho, co se mělo stát Tisíciletou říší. Hitler těmto dětským vojákům podal ruku a poklepal jim na rameno. Svou třepající se levou ruku si ukryl za záda.

„Viděli jste to?“ zeptal jsem se vzrušeně.

„Arthure,“ řekl Alex, „tyto záběry Hitlera znám nazpaměť. Jsou v každém dokumentárním pořadu o Třetí říši. Co máš na mysli?“

Nemohl jsem se na ně zlobit. Taký jsem si toho nikdy nevšiml a nikoho to nikdy nenapadlo.

„Tento film je natočený 20. března, pár týdnů předtím, než Hitler spáchal sebevraždu. Bitva o Berlín začala až 16. dubna. Berlín už byl pod těžkou nepřátelskou palbou, ale na těchto záběrech je Říšské kancléřství ještě docela nepoškozené. Podívejte se ještě jednou.“

Znovu jsem to přehrál. Ani tentokrát si Daan a Alex ničeho nevšimli. Zastavil jsem to na devíti sekundách.

„Nikdy jsem si neuvědomil, že je to natočeno v zahradě Říšského kancléřství, na místě, kde stály i sochy koní. A teď se podívejte na ten obraz. Na místě, kde má stát jeden z koní, stojí jeden z Hitlerových tělesných strážců! A vzhledem k tomu, že je kancléřství ještě v dobrém stavu, nemohly být sochy zničené bombardováním.“

Je tu jen jedno vysvětlení: Hitler přikázal ještě před bitvou o Berlín, aby byly sochy přemístěny do bezpečí...“

Daan a Alex na mě teď zírali s otevřenou pusou.

„A to by mohlo znamenat, že dvě sochy koní na barevné fotce, o kterých jsme si mysleli, že jsou falešné, by mohly být pravé. Ba co víc: Vím to jistě. Hitlerovy sochy koní ještě existují! A kdoví, co ti sběratelé ještě mají.“

Alex vstal a štípnul mě do tváře. „Jsme na vás pyšní.“

Nesnášel jsem, když se mnou zacházeli jako s bláznem, ale tentokrát mi to bylo jedno.

„Toto je opravdu nevídané,“ řekl Daan. „Jak mohl všem ten detail celé ty roky unikat?“

Ještě chvilku jsem si toho okamžiku užíval. Daan a Alex na sebe nevěřícně zírali.

„Teď budeme muset zjistit, kam ty koně na Hitlerův příkaz převezli,“ pronesl jsem.

Alex byl náš expert, co se druhé světové války týkalo. „Hm...“ řekl. „Vsadím se, že je neuložili daleko od Berlína. Zaprvé se ty neskutečně těžké sochy skoro nedaly převážet, ale co bylo důležitější: Aby Hitler udržel morálku, nemohl je odvézt příliš daleko. To by pro jeho okolí bylo znakem, že už nevěří v konečné vítězství.“

„To by znamenalo, že sochy padly do rukou Rusům,“ vyvodil jsem. „Rusové se pokoušeli Berlín obklíčit. Hitler přikázal, že nikdo nesměl město opustit pod hrozbou trestu smrti. Když Rusové 25. dubna kruh uzavřeli, stejně se ven už nikdo nedostal.“

Možnost, že se sochy koní dostaly do ruských rukou, byla velmi věrohodná. Stalin vytvořil takzvané „trofejní brigády“, které operovaly v předních liniích a měly za úkol konfiskovat co nejvíc cenných předmětů, především umění. Tak zmizelo nekonečné množství děl do Sovětského svazu, mezi nimi i umění, které nacisti ukradli Židům. Toto *Beutekunst* ještě stále způsobuje napětí mezi Německem a Ruskem. Před půl rokem došlo k tradiční hádce mezi německou kancléřkou Angelou Merkelovou a ruským prezidentem Vladimírem Putinem. Pokud se teď Rusové snaží Thorakovy koně – oficiálně ještě stále německý státní majetek – prodat na černém trhu, byl by to skandál nevídaného rozměru. Tím se stala tato záležitost pro nás životu nebezpečnou.

K tomuto závěru očividně dospěl i Daan. „No, to je teda skvělé. Za chvíli nám bude dýchat KGB za krk. Putin přece taky přišel z KGB?“

Alex přikývl. „Od roku 1995 se KGB jmenuje FSB. Putin stál kdysi v jejím čele.“

Daan se svalil na sedačku. Věděl přesně, co teď přijde. Nejraději seděl v archivu a nesnášel takováto dobrodružství. Ale byl v menší ně. Čím komplexnější a nebezpečnější věc byla, tím nadšenější jsme Alex a já byli. Daan to už vzdal.

„Tak se do toho pusťte. Klidně vám pomůžu, ale jen odsud.“

Alex a já jsme se dál radili.

„Musíme počítat s tím, že Rusové ty koně prodali párku nacistů už před pádem Zdi v roce 1989,“ řekl jsem. „Možná přes Stasi, východoněmeckou tajnou službu, která měla oficiální povolení

z Moskvy, aby mohla tajně prodávat ruskou armádou sebrané umění sběratelům na bohatém Západě.“

„Jo, jako by ta záležitost tím pádem mň zaváněla,“ řekl Daan. „Staří nacisti, KGB, Stasi... pravděpodobně jsou v tom zapletení všichni.“

„Skvělé,“ řekl Alex a mnul si ruce.

I já jsem byl rozrušený. Hledání Hitlerových pokladů, o kterých si všichni mysleli, že už neexistují, znělo jako filmový scénář. Přesto jsem měl nepříjemný pocit. Asi brzy přijdou na to, že jsme jim na stopě.